

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/239/2022
Identifikačné číslo spisu: 3121206054
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:3121206054.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľky J. U., nar. XX. G. XXXX, F. Y., T. T. XXX, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Miklóssyím, Vráble, Hlavná 1221, proti osobe zapísanej v katastri nehnuteľností ako spoluvlastník S. H., nar. XX. D. XXXX, bytom K. XX, o potvrdenie vydržania, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 15Vyd/1/2021, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 29. júna 2022 sp. zn. 6Co/12/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo 06. decembra 2021 č. k. 15Vyd/1/2021-55 zamietol návrh navrhovateľky na potvrdenie vydržania vlastníckeho práva. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 22. septembra 2021 domáhala, aby súd potvrdil vydržanie jej vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam KNE - parc. č. XXXX/X, trvalý trávny porast o výmere 811 m², zapísanej na LV č. XXXX v k.ú. F. Y. a parc. č. XXXX/X, trvalý trávny porast o výmere 115 m², zapísanej na LV č. XXXX v k.ú. F. Y.. Súd v súlade s ustanovením § 359e ods. 1 CMP preskúmal, či navrhovateľka osvedčila, že nadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním. Zistil, že dňa 08. februára 1962 bola uzatvorená kúpna zmluva medzi Š. F. ako predávajúcim a P. U. ako kupujúcou, predmetom ktorej bola parcela č. XXXX zapísaná vo vložke č. XXXX. a parcela č. XXXX zapísaná vo vložke č. XXX v k.ú. F. Y.. Okresný národný výbor v Trenčíne rozhodnutím zo dňa 30. novembra 1962 dal privolenie k prevodu nehnuteľností na podklade tejto kúpnej zmluvy v prospech P. U.. Parcela č. XXXX (bez uvedenia výmery) bola evidovaná vo vložke č. XXXX, pričom pod B 8 boli ako podieloví spoluvlastníci evidovaní Š. F. v 3/5 a J. Ž. F. v 2/5, následne na podiel J. Ž. F. o veľkosti 2/5 bol zapísaný pod B9 tiež Š. F. na podklade kúpnopredajnej zmluvy z 22. decembra 1950 (Š. F. tak bol evidovaný ako výlučný vlastník - svoje 3/5 + kúpené 2/5). Následne pod B 10 bola ako vlastníčka zaevidovaná P. U. na podklade vyššie uvedenej kúpnej zmluvy, a to v celosti. Parcela č. XXXX (bez uvedenia výmery) bola evidovaná vo vložke č. XXX, pričom pod B 12 je záznam, že na podiel H. F. o

veľkosti 16/24 evidovaného pod B5 sa evidujú Š. F. v 48/120 a J. Ž. F. v 32/120. Následne na podiel J. Ž. F. o veľkosti 32/120 bol zapísaný pod B13 tiež Š. F. na podklade kúpno predajnej zmluvy z 22. decembra 1950 (Š. F. tak mal spolu podiel o veľkosti 80/120). Následne pod B 14 bola ako podielová spoluvlastníčka zaevidovaná P. U. na podklade kúpnej zmluvy z 08. februára 1962 v podiele 80/120 (predtým patriacom Š. F.). Podľa osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 2512/95 zo dňa 05. novembra 1996, právoplatného dňa 21. novembra 1996, po poručiteľke P. U., zomr. XX. Q. XXXX (svokry navrhovateľky), pozemky v k.ú. F. Y. parc. č. XXXX vo vl. XXXX v celosti a parc. č. XXXX vo vl. XXX v 80/120 nadobudla navrhovateľka. Z aktuálneho listu vlastníctva č. XXXX pre k.ú. F. Y. mal súd zistené, že ako podielové spoluvlastníčky pozemku - parcely KNE parc. č. XXXX/X, trvalý trávny porast o výmere 811 m², sú evidované navrhovateľka v podiele 3/5 a S. H., nar. XX. D. XXXX, v podiele 2/5. Ako titul nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu navrhovateľky je uvedená darovacia zmluva z 28. júna 2021 a dodatok č. 1 zo 04. augusta 2021. Predmetnú darovaciu zmluvu uzatvorila navrhovateľka ako obdarovaná s daryňou G. F., rod. Y., nar. XX. J. XXXX. Z aktuálneho listu vlastníctva č. XXXX pre k.ú. F. Y. mal súd zistené, že ako podielové spoluvlastníčky pozemku - parcely KNE parc. č. XXXX/X, trvalý trávny porast o výmere 115 m², sú evidované navrhovateľka v podiele 3/5 a S. H., nar. XX. D. XXXX, v podiele 2/5. Ako titul nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu navrhovateľky je uvedená darovacia zmluva zo 04. augusta 2021, ktorú uzatvorila navrhovateľka ako obdarovaná s daryňou G. F., rod. Y., nar. XX. J. XXXX. Podľa identifikácie parcel vyhotovenej Okresným úradom Trenčín, odborom katastrálnym dňa 22. novembra 2021, parcele KNE parc. č. XXXX/X na LV č. XXXX v k.ú. F. Y. zodpovedá pôvodná pozemnoknižná parcela č. XXXX a parcele KNE parc. č. XXXX/X na LV č. XXXX v k.ú. F. Y. zodpovedajú pôvodné pozemnoknižné parcely č. XXXX a XXXX. Súčasne je uvedená poznámka, že pozemnoknižné parcely č. XXXX, XXXX a XXXX sú zlúčené v oboch EKN parcelách XXXX/X a XXXX/X. Čestnými prehláseniami J. U. (navrhovateľky), Y. U. (dcéry navrhovateľky), F. J. (sestry navrhovateľky) a G. Y., datovanými dňom 01. júla 2021, navrhovateľka osvedčovala trvalé užívanie parcely KNE parc. č. XXXX/X zapísanej na LV č. XXXX.

1.1. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa § 359a, § 359c ods. 1, § 359d ods. 2, § 359e Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“); § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Navrhovateľka ako titul, od ktorého vydržanie vlastníckeho práva k oboj parcelám odvodzuje, uviedla ústnu darovaciu zmluvu z roku 1980, na základe ktorej mala od svojej svokry P. U. nadobudnúť v celosti pôvodné parcely č. XXXX a XXXX. Súd bol toho názoru, že existenciu tohto titulu navrhovateľka neosvedčila vôbec, keď túto ústnu zmluvu bez ďalšieho len tvrdila (napokon úplne bez toho, aby uvádzala konkrétne okolnosti, za akých malo k jej uzatvoreniu dôjsť, čím by sa prípadné tvrdenia o jej existencii javili dôveryhodnejšie), pričom však na osvedčenie jej existencie nepredložila žiadne dôkazy, z ktorých by sa minimálne dalo logicky vyvodiť, že k jej ústnemu uzatvoreniu malo dôjsť, a že je vôbec možné od takéhoto titulu vydržanie vlastníckeho práva navrhovateľkou odvodzovať. Takéto okolnosti z návrhu a dostupných dôkazov vôbec nevyplývali. Navrhovateľka bola v roku 1995 účastníčkou dedičského konania po svojej svokre, údajnej daryni, P. U., kde do dedičstva po tejto poručiteľke boli zahrnuté aj pôvodné pkn parcely č. XXXX a XXXX, ktoré v tomto dedičskom konaní navrhovateľka aj zdedila. Súd uviedol, že by sa dalo očakávať, že ak by bola navrhovateľka bývala v domnení, že tieto pôvodné parcely už jej boli skôr pripadli do vlastníctva vydržaním na podklade tvrdenej ústnej darovacej zmluvy z roku 1980, bola by namietala proti zaradeniu týchto parcel do dedičstva. Len samotné čestné prehlásenia navrhovateľky a jej blízkych osôb o tom, že navrhovateľka užíva dlhodobo a nerušene určitý pozemok, sami osobe nie sú spôsobilé osvedčiť existenciu (hoc i domnelého) titulu, od ktorého navrhovateľka svoje vlastnícke právo odvodzuje. Ak navrhovateľka tvrdí, že vydržanie vlastníckeho práva malo nastať v roku 1992 výlučne v jej prospech a z obsahu listín predložených ňou samou vyplýva, že bola vydatá a jej manžel G. U. mal zomrieť len asi pred 4 rokmi (ako sa uvádza v čestnom prehlásení G. Y.), bolo možné mať pochybnosti, či tomu tak mohlo byť. Platí, že ak podmienky vydržania vlastníckeho práva k veci splní jeden z manželov za trvania manželstva, stáva sa vec predmetom ich bezpodielového spoluvlastníctva. Okrem toho sa šetrením súdu ukázali ako nie pravdivé aj iné navrhovateľkou uvádzané skutočnosti. Navrhovateľka uvádzala, že kúpnu zmluvu z 08. februára 1962 jej svokra P. U. nadobudla od Š. F. celé parcely č. XXXX a XXXX a tieto jej potom celé aj ústne darovala v roku 1980, a preto ich na základe toho ako celok nadobudla do vlastníctva vydržaním v roku 1992. Avšak z vyžiadaných pkn vložiek vyplýva, že touto kúpnu zmluvou P. U.

nadobudla do výlučného vlastníctva od Š. F. len parcelu č. XXXX v 1/1. Parcelu č. XXXX nadobudla len v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 80/120. Z obsahu návrhu ale nevyplýva, či a akým prípadne iným titulom P. U. nadobudla na parcele č. XXXX zvyšný podiel o veľkosti 40/120 na to, aby následne v roku 1980 túto parcelu ako celok mohla darovať navrhovateľke, na podklade čoho ju mala navrhovateľka ako celok aj vydržať. Napokon navrhovateľka tvrdila, že pôvodným parcelám, ktoré jej mali byť ústne svokrou darované v roku 1980, a to č. XXXX a XXXX, zodpovedajú aktuálne na LV vedené parcely KNE parc. č. XXXX/X a XXXX/X. Z identifikácie však vyplynulo, že do týchto parciel boli zlúčené nielen pôvodné pozemnoknižné parcely č. XXXX a XXXX, ale aj pozemnoknižná parcela č. XXXX. Vo vzťahu k nej však navrhovateľka netvrdila, že by či už P. U. alebo jej samej svedčalo tiež z akéhokoľvek dôvodu vlastnícke právo. Nakoľko nebolo osvedčené splnenie predpokladov pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a vydanie vyzývacieho uznesenia (§ 359f CMP), súd návrh na začatie konania o potvrdení vydržania v súlade s ustanovením § 359e ods. 2 CMP zamietol.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie navrhovateľky uznesením z 29. júna 2022 sp. zn. 6Co/12/2022 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 CSP odkázal na odôvodnenie jeho rozhodnutia. Predmetom konania o potvrdení vydržania je preskúmanie toho, či navrhovateľ osvedčil, že nadobudol vlastnícke právo vydržaním podľa § 134 ods. 1 OZ. Svojou povahou ide tak o mimosporové konanie. Účelom tohto konania nie je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, keďže toto môže byť predmetom len sporového konania podľa CSP. Je potrebné tak preskúmať, či navrhovateľ nesporne osvedčil nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Súd prvej inštancie síce má zistiť skutočný stav veci a k tomu môže vykonať aj potrebné šetrenia, nemôže však vykonávať dokazovanie tak, ako to naznačuje navrhovateľka v podanom odvolaní, ako keby bolo predmetom konanie o určenie vlastníckeho práva. Šetrenie súdu môže smerovať len k tomu, či boli splnené podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

2.1. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorými sú oprávnenosť držby, nepretržitosť plynutia vydržacej doby a spôsobilý predmet vydržania. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu (prípadne aj len domnelého / putatívneho) nadobudnutia vlastníctva. O dobromyseľnosti možno hovoriť vtedy, ak držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí, a pritom ide o omyl ospravedlniteľný. Omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalnej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona je právnym omylom, ktorý je neospravedlniteľný. Navrhovateľka odvodzuje vydržanie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam na základe ústnej darovacej zmluvy z roku 1980, na základe ktorej mala predmetné nehnuteľnosti nadobudnúť od svojej svokry P. U., a to v celosti. V konaní o potvrdení vydržania je potrebné skúmať najskôr právny titul, na základe ktorého vydržanie vlastníckeho práva odvodzuje navrhovateľ a až potom, pokiaľ by sa takýto titul, hoc i domnelý preukázal, bolo potrebné skúmať právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva jeho predchodcu. Nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na základe darovacej zmluvy podľa právnej úpravy účinnej v roku 1980, rovnako ako v súčasnosti, vyžadovalo existenciu tak titulu (samotná darovacia zmluva), ako aj spôsobu nadobudnutia, a to registráciu štátnym notárstvom. Zmluvy týkajúce sa nehnuteľností museli mať aj v roku 1980 písomnú formu. Absencia predpísanej písomnej formy viedla k absolútnej neplatnosti takých úkonov. Ústna darovacia zmluva na nehnuteľnosť mohla byť tak len domnelým titulom nadobudnutia vlastníckeho práva. Navrhovateľka, ako uviedol aj súd prvej inštancie, existenciu takejto zmluvy nepreukázala. Navyše právna úprava nadobúdania vlastníckeho práva v čase, kedy malo dôjsť k ústnej darovacej zmluve, bola celkom jednoznačná a zrozumiteľná, obsahujúca konkrétne ustanovenia zákona o forme takéhoto úkonu a spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva. Omyl navrhovateľky ako držiteľa predmetných nehnuteľností na základe ústnej darovacej zmluvy na nehnuteľnosť vychádzajúci z neznalosti právnej úpravy je právnym omylom neospravedlniteľným. Dobromyseľný môže byť držiteľ len na základe omylu skutkového, ktorý je navyše omylom ospravedlniteľným (napr. držanie inej výmery parcely a pod.).

2.2 Zápis parcely č. XXXX vo vložke XXXX svedčí o tom, že P. U. túto nehnuteľnosť nadobudla na

základe kúpnej zmluvy zo dňa 08. februára 1962 v celosti a zápis parcely č. XXXX vo vložke XXX svedčí o tom, že P. U. túto nehnuteľnosť nadobudla na základe kúpnej zmluvy zo dňa 08. februára 1962 v podiele 80/120. Takéto nadobudnutie potvrdzuje aj osvedčenie o dedičstve sp. zn. D 2512/95 zo dňa 05. novembra 1996, právoplatné dňa 21. novembra 1996, na základe ktorého po poručiteľke P. U. nadobudla predmetné nehnuteľnosti (v prípade parc. č. XXXX v podiele 80/120) navrhovateľka. Preto pokiaľ navrhovateľka žiadala potvrdenie o vydržaní k uvedeným parcelám v celosti, nebolo ani vyššie uvedenou kúpnu zmluvou osvedčené, že by tieto v celosti nadobudla na základe tejto kúpnej zmluvy aj predchodkyňa navrhovateľky P. U.. Ak navrhovateľka zdedila predmetné nehnuteľnosti na základe vyššie uvedeného osvedčenia o dedičstve, zápis takéhoto titulu v katastri nehnuteľnosti nemožno nahradiť konaním o potvrdení vydržania. Vo vzťahu ku skúmaniu dobromyseľnosti navrhovateľky je preto okrem vyššie uvedenej skutočnosti, že predmetné nehnuteľnosti navrhovateľka zdedila, ako uviedol aj súd prvej inštancie, sporným aj súčasným zápis vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti, kde v podiele 3/5 je spoluvlastníčkou navrhovateľka titulom darovacej zmluvy zo dňa 28. júna 2021 uzatvorenej s G. F., nar. XX. J. XXXX. Pokiaľ navrhovateľka tvrdila, že predmetné nehnuteľnosti nadobudla v celosti vydržaním na základe domnelého titulu ústnej darovacej zmluvy, odvolaciemu súdu nie je zrejмый úmysel uzatvorenia darovacej zmluvy zo dňa 28. júna 2021 (prijatie daru), ktorá skutočnosť nasvedčuje tiež tomu, že nemožno uvažovať o dobromyseľnosti navrhovateľky vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním, a teda, že by navrhovateľka bola presvedčená, že jej nehnuteľnosti patria.

2.3 Pokiaľ navrhovateľka namietala, že predmetné nehnuteľnosti sa nemohli stať súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov (navrhovateľky a jej už dnes nebohého manžela), ani táto odvolacia námietka neobstojí, pretože darovacia zmluva nebola za žiadnych okolností právnym titulom nadobudnutia predmetných nehnuteľností a sama navrhovateľka tvrdí, že tieto nadobudla originárnym spôsobom, a to vydržaním, pričom ňou označovaná darovacia zmluva má byť len domnelým titulom, z ktorého odvodzuje ňou tvrdené vlastnícke právo. Napokon navrhovateľka nepreukázala vydržanie predmetných nehnuteľností ani z hľadiska ich identifikácie, keď nehnuteľnosti, ktoré mala vydržaním nadobudnúť, vznikli v skutočnosti z troch pozemnoknižných parciel, pričom navrhovateľka uvádzala len okolnosti dôležité z hľadiska splnenia podmienok vydržania len vo vzťahu k dvom pozemnoknižným parcelám. Len samotná výmera predmetných nehnuteľností, ktoré majú navyše len približne zodpovedať výmere dvoch pozemnoknižných parciel, ktoré mala kúpiť a následne darovať navrhovateľke P. U., dostatočne neosvedčuje nadobudnutie vlastníckeho práva navrhovateľkou, zvlášť za situácie, keď existuje viacero ďalších dôvodných pochybností, ako vyplýva z odôvodnenia vyššie. Tieto pochybnosti nerozptýlili a ani dostatočne neosvedčili nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním zo strany navrhovateľky ani v odvolacom konaní novo sformulované čestné vyhlásenia vyššie menovaných osôb. Z dôvodu, že nebolo osvedčené, že by navrhovateľka nadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním, pričom táto skutočnosť nevyplývala ani zo šetrenia súdom prvej inštancie, odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP. Ide o mimosporové konanie, pre ktoré platí zásada, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Každý z účastníkov si teda sám znáša trovy, ktoré v konaní platil.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala navrhovateľka (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, navrhujúc zrušenie napadnutého uznesenia ako aj uznesenia súdu prvej inštancie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je podľa dovolateľky relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacími senátmi riešená, pri jej riešení sa ale vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov. Navrhovateľka poukazuje na jednej strane na právne závery obsiahnuté v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/117/94 (R 44/96), v ktorom sa uvádza: „K oprávnenej držbe (pozemkov) došlo... po dohode o ich kúpe, o ktorej súdy nemali pochybnosti. Skutočnosť, že nedošlo k perfektnej, teda k platnej kúpnej zmluve, na posudzovanie oprávnenosti tejto držby to nemalo podstatný vplyv. Platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúca len pri prevode vlastníctva na základe právneho úkonu. O takúto formu nadobudnutia vlastníctva v prejednávanej veci však nešlo, ako na to správne poukázal už odvolací súd, ale nadobúdacím titulom bolo vydržanie. Pri posudzovaní

nadobudnutia vlastníctva vydržaním môže byť prípadný iný úkon ohľadne spornej veci iba okolnosťou, svedčiacou o dobromyseľnosti (bona fidae) držiteľa veci. Na rozhodné okolnosti pre vydržanie vlastníctva poukázala aj konštantná judikatúra súdov ešte pred účinnosťou novely Obč. zákonníka - zák. č. 509/1991 Zb. konštatovaním, že „Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby“ (Zb. rozh. č. 45, zoš. 9- 10/1986 str. 193).“ Na strane druhej stoja právne závery, že súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, aj právne podmienky prevodu nehnuteľností. Toto riešenie právnej otázky splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním je reprezentované rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/283/2009 (R 73/2015), 4Cdo/361/2012 (R 74/2015), 5Cdo/49/2010, 3Cdo/97/2009, 3MCdo/7/2010, 3MCdo/8/2010 a sp. zn. 6MCdo/5/2010.

3.1. V tomto prípade má navrhovateľka za to, že dostatočne preukázala, že pozemky evidované v roku 1963 ako pozemky s parc. č. XXXX a XXXX v katastrálnom území F. Y. následne P. U. darovala v roku 1980 svojej neveste, t.j. navrhovateľke, pričom tieto pozemky sa stali súčasťou záhrady pri rodinnom dome navrhovateľky a jej dnes už nebohého manžela G. U.. Od roku 1980 tak tieto pozemky ako svoje vlastné navrhovateľka užíva a obhospodaruje ako súčasť záhrady pri rodinnom dome so súpisným číslom XXX v katastrálnom území F. Y.. Ak aj boli dotknuté pozemky neskôr zahrnuté do dedičstva po P.S. U., táto skutočnosť nie je popretím poctivosti ich nadobudnutia navrhovateľkou. V tomto smere sú závery súdu prvej inštancie a súdu odvolacieho nesprávne. V prípade sporu o vlastníctvo medzi tým, kto tvrdí, že vlastníctvo vydržaním nadobudol, a tým, kto je ako vlastník zapísaný v evidencii katastra nehnuteľností, súd by mal vec posudzovať z perspektívy oboch strán vo vzťahu k poctivosti nadobudnutia vlastníctva. Pritom zároveň platí zákonom ustanovená právna domnienka dobromyseľnosti, teda právna domnienka, že v pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. V danom prípade len navrhovateľku možno považovať za oprávneného držiteľa (a pred ňou oprávnenými držiteľom bola jej právna predchodkyňa) na základe objektívnych skutočností vzťahujúcich sa k dotknutým pozemkom, konkrétne na základe toho, že dotknuté pozemky v celej ich výmere presne na danom mieste riadne kúpila právna predchodkyňa navrhovateľky, ktorá ich darovala navrhovateľke. Už právna predchodkyňa navrhovateľky užívala a následne navrhovateľka užívala a užíva dotknuté pozemky ako svoje vlastné.

3.2. Navrhovateľka uplatniac dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP považuje napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za arbitrárny, resp. porušenie práva na spravodlivý proces vidí v tom, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie) nespĺňa zákonné kvalitatívne požiadavky, keďže nedáva odpovede na podstatné a právne relevantné skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania. V danom prípade má navrhovateľka za to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie) neobsahuje náležitosti uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie) absentuje posúdenie všetkých podstatných skutkových tvrdení a podstatných skutočností vyplývajúcich z dôkazov, ktoré sú uvedené vyššie a ktoré sa týkajú splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva navrhovateľkou vydržaním k predmetným pozemkom. Porušenie práva navrhovateľky na spravodlivý súdny proces spočíva aj v tom, že v konaní súd prvej inštancie postupoval v rozpore s ustanoveniami CMP, ktoré pochybenie odvolací súd nenapravil. Konkrétne navrhovateľka poukazuje na to, že pokiaľ mal súd za to, že navrhovateľka dostatočne nepreukázala niektoré zo skutočností, na základe ktorých nadobudla vydržaním vlastnícke právo k dotknutým pozemkom (napríklad darovanie predmetných pozemkov), mal súd postupom podľa ustanovenia § 359e ods. 1 CMP vyzvať navrhovateľku na označenie ďalších dôkazov. Pokiaľ tak súd prvej inštancie neurobil, porušil právo navrhovateľky na spravodlivý proces a nevykonával všetky dôkazy, ktoré vykonané mohli a mali byť. Napríklad aj geometrický plán z roku 1983 vyhotovený za účelom vytýčenia hraníc predmetných pozemkov s parc. č. XXXX/X a XXXX/X potvrdzuje skutočnosť, že v katastri nehnuteľností sa nachádzajú ďalšie listiny týkajúce sa predmetných pozemkov, ktoré bolo dôvodné, aby súd v rámci šetrenia podľa § 359e ods. 1 CMP vyžiadal. Súd prvej inštancie teda nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci, keď z katastra nehnuteľností nevyžiadal všetky právne, technické a mapové podklady týkajúce sa dotknutých pozemkov. Poukazujeme pritom na povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci, ako aj na vyšetrovací princíp, ktorým je konanie podľa CMP vedené (článok 6 Základných princípov, § 35 a § 36 CMP). Súd

prvej inštancie konkrétne v danej súvislosti pochybil aj v tom, že v rámci šetrenia, ktoré mohol a mal spraviť na základe ustanovenia § 359e ods. 1 CMP, nezabezpečil dedičské rozhodnutie, na základe ktorého mala nadobudnúť spoluvlastnícky podiel k dotknutým pozemkom spoluvlastníčka S. H., ktorá je zapísaná v údajoch katastra nehnuteľností (v Listoch vlastníctva č. XXXX a XXXX ako titul nadobudnutia uvádzané uznesenie 14D/413/2018, zm. č. 445/19), resp. doklady, na základe ktorých mala spoluvlastnícky podiel k dotknutým pozemkom nadobudnúť spoluvlastníčka S.Ý. H.

4. Protistrana sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadřila.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalovaný, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada

zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

12. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

13. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia ale nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP teda zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

15.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio

iusiitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videla v tom, že odvolací súd a ani súd prvej inštancie svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil.

17. Pokiaľ dovolateľka namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) je nedostatočne odôvodnené, dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi už konštantne uvádza, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10, 9Cdo/248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

18. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

19. Z viacerých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je (a to aj z hľadiska viacerých aspektov týkajúcich sa kvalitatívnej stránky odôvodňovania súdnych rozhodnutí) porušením ústavou a Dohovorom garantovaného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Medzi požiadavky kladené na kvalitu odôvodňovania súdnych rozhodnutí možno zaradiť požiadavky o zákaze vnútornej rozpornosti argumentácie (požiadavka relevantnosti, jasnosti, presnosti a konkrétnosti argumentu), povinnosť odôvodniť odklon od existujúcej judikatúry, povinnosť „vyrovnať sa“ s ústavnoprávnym argumentom a názormi právnej vedy, možnosti odvolacieho súdu prevziať argumenty prvostupňového súdu a iné.

20. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

21. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Odvolací súd potvrdil zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie, nakoľko sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 CSP odkázal na odôvodnenie jeho rozhodnutia. Už z odôvodnenia súdu prvej inštancie je jednoznačne zrejmé, že súd sa dostatočne jasne a presvedčivo vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými i právnymi argumentmi navrhovateľky (por. citáciu odôvodnenia uznesenia súdu prvej

inštancie v bodoch 1.-1.1 tohto uznesenia). Rovnako odvolací súd veľmi podrobne a výstižne reagoval na všetky podstatné odvolacie námietky navrhovateľky (por. citáciu odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie v bodoch 2.-2.3 tohto uznesenia). Dovolateľka len všeobecne namietala nedostatok odôvodnenia napadnutých uznesení, nijako však nešpecifikovala, v čom konkrétne nedostala dostatočnú odpoveď na jej skutkovú či právnu argumentáciu. Skutočnosť, že dovolateľka sa s názorom súdov nižších inštancií nestotožnila, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že rozhodnutie nebolo odôvodnené podľa predstáv dovolateľa. Vzhľadom na uvedené nemožno prisvedčiť námietkam dovolateľky o nedostatočnosti či nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

22. V danom prípade dovolateľka porušenie svojho práva na spravodlivý proces videla aj v procesnom postupe súdov oboch inštancií. Namietala, že pokiaľ mal súd za to, že navrhovateľka dostatočne nepreukázala niektoré zo skutočností, na základe ktorých nadobudla vydržaním vlastnícke právo k dotknutým pozemkom (napríklad darovanie predmetných pozemkov), mal ju postupom podľa ustanovenia § 359e ods. 1 CMP vyzvať na označenie ďalších dôkazov. Súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci, keď z katastra nehnuteľností nevyžiadal všetky právne, technické a mapové podklady týkajúce sa dotknutých pozemkov, s poukazom aj na vyšetrovací princíp, ktorým je konanie podľa CMP vedené (článok 6 Základných princípov, § 35 a § 36 CMP). Súd prvej inštancie konkrétne v danej súvislosti pochybil aj v tom, že v rámci šetrenia, ktoré mohol a mal spraviť na základe ustanovenia § 359e ods. 1 CMP, nezabezpečil dedičské rozhodnutie, na základe ktorého mala nadobudnúť spoluvlastnícky podiel k dotknutým pozemkom spoluvlastníčka S. H.

23. Dovolací súd v tejto súvislosti primárne poukazuje na to, že konanie o potvrdení vydržania v zmysle § 359a CMP je konanie s procesným postupom odlišným od sporového konania vo veci určenia vlastníckeho práva, kde má súd (a aj strany sporu) k dispozícii väčší priestor a procesné prostriedky potrebné na zisťovanie skutkového stavu veci. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 68/2021 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 1. mája 2021 zmenil a doplnil Civilný mimosporový poriadok práve o ustanovenia upravujúce konanie o potvrdení vydržania, je uvedené konanie pomerne formálne a má znaky skôr registrového konania. V konaní o potvrdení vydržania teda súd nenariaďuje pojednávanie, nevykonáva plnohodnotné dokazovanie, ale skúma osvedčenie relevantných skutočností navrhovateľom. Súd vydá vyzývacie uznesenie podľa § 359f CMP len vtedy, ak už vo fáze skúmania návrhu na začatie konania a dôkazných prostriedkov pripojených navrhovateľom za účelom osvedčenia relevantných skutočností, dospeje k záveru, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu javia ako nanajvyš (vysoko) pravdepodobné. V prípade vážnych pochybností o uplatnenom nároku nie je namieste vydávať vyzývacie uznesenie (najmä s poukazom na zásadu hospodárnosti), a to ani s prihliadnutím na možnosť podať námietky osobami vymenovanými v § 359h CMP. Navrhovateľ domáhajúci sa vydania potvrdenia vydržania, však v takom prípade nemôže namietat' odmietnutie prístupu k súdu, pretože má možnosť domáhať sa svojho nároku inými procesnoprávnymi prostriedkami v rámci sporového konania (napr. žalobou o určenie vlastníctva).

24. V konaní o potvrdení vydržania podľa § 359a CMP sa predpokladá jednoznačné a hodnoverné osvedčenie nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním. Preto ak súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že táto podmienka splnená nebola, pričom tento záver má dostatočný podklad v relevantných skutkových zisteniach a dostatočnú oporu v právnom posúdení, nemali inú možnosť, ako návrh navrhovateľky zamietnuť. Hoci ide o mimosporové konanie podľa ustanovení CMP, uplatniac pritom vyšetrovací princíp, vzhľadom na už vyššie uvedenú špecifickosť tohto konania je potrebné zdôrazniť, že je v prvom rade povinnosťou navrhovateľa hodnoverne osvedčiť ním tvrdené nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním. Hoci súd v zmysle § 359e CMP môže sám vykonať potrebné šetrenia na overenie správnosti tvrdení navrhovateľa alebo môže vyzvať navrhovateľa, aby označil ďalšie dôkazy na preukázanie skutočností, z ktorých vyplýva, že splnil predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním, aktivita súdu nemá nahrádzať procesnú aktivitu a procesnú zodpovednosť navrhovateľa. Z formulácie zákonného ustanovenia je jasné, že ide o možnosť a nie o povinnosť súdu, pričom je na úvahe súdu, aký postup

zvolí. V prejednávanej veci z odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších inštancií je pritom zrejmé, že si zabezpečili dostatok skutkových podkladov pre záver o nedôvodnosti návrhu navrhovateľky, preto im nemožno vytýkať, že si nezabezpečili ešte ďalšie, navrhovateľkou špecifikované skutkové podklady. To, že navrhovateľka bola v predmetnom konaní v zmysle § 359a CMP neúspešná, nijako nelimituje jej možnosť domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva v sporovom konaní o určenie vlastníctva.

25. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04). Dovolací súd nezistil, že by postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces, ani že zistenie skutkového stavu by bolo prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť (porov. I. ÚS 6/2018), a ani že prijaté právne závery by boli v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. že by z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplyvali (porov. I. ÚS 243/07). Podľa názoru dovolacieho súdu preto prijaté skutkové a právne závery oboch súdov nižšej inštancie možno považovať za logické, vychádzajúce zo skutkových okolností veci a relevantných právnych noriem a nemožno im vyčítať takú svojvoľnosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť ich rozhodnutí.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súdu uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie dovolateľky v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

27. Keďže konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska dovolateľkou namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

28. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

29. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

30. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

31. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o otázku riešenú odvolacím súdom a to buď o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

32. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory,

čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska tohto ustanovenia, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Dovolateľ je povinný tiež uviesť, ako je dovolacím súdom právna otázka rozhodovaná rozdielne a doložiť konkrétne označené rozhodnutia dovolacieho súdu.

33. Dovolateľka v posudzovanom prípade k dôvodnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP dostatočne formulovala právnu otázku a preukázala aj rozdielnosť jej rozhodovania dovolacím súdom, prípustnosť dovolania z tohto dôvodu by však bola daná len za predpokladu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na riešení práve tejto právnej otázky. Z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií je však jednoznačne zrejmé, že nosný dôvod zamietnutia návrhu navrhovateľky spočíval v tom, že navrhovateľka existenciu ňou tvrdeného titulu nadobudnutia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam darovacou zmluvou neosvedčila vôbec, keď túto ústnu zmluvu bez ďalšieho len tvrdila (bez toho, aby uvádzala konkrétne okolnosti, za akých malo k jej uzatvoreniu dôjsť, čím by sa prípadné tvrdenia o jej existencii javili dôveryhodnejšie), pričom však na osvedčenie jej existencie nepredložila žiadne dôkazy, z ktorých by sa minimálne dalo logicky vyvodiť, že k jej ústnemu uzatvoreniu malo dôjsť. Dovolateľkou namietaná rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu by ako prípustný dovolací dôvod bola daná len vtedy, ak by sudy vychádzali zo skutkového záveru o preukázaní uzavretia darovacej zmluvy (hoc aj neperfektnej), a až následne by posudzovali oprávnenosť držby, čo v danom prípade splnené nebolo. Aj z dovolateľkou citovaného rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/117/94 (R 44/96) je jednoznačné, že súd posudzoval oprávnenosť držby (pozemkov), ktorá nastala po dohode o ich kúpe, o ktorej sudy nemali pochybnosti, t.j. považovali za preukázané uzavretie dohody o ich kúpe.

34. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené uzatvára, že pokiaľ dovolateľka tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu v preskúmvanej veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne, robí tak neopodstatnene. Dovolanie v posudzovanej veci preto smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, v dôsledku čoho najvyšší súd dovolanie dovolateľky odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

35. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP.

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.